

Robert Vacher
Winterkind

ROMAN

Aldus Boek Compagnie

Winterkind

Copyright © 2017 Robert Vacher

Omslagbeeld Lindert Paulussen

Foto auteur [...]

Drukwerk Wöhrmann B.V., Zutphen

ISBN 978 90 825011 3 1

NUR 301

www.aldus-boek-compagnie.nl

Robert Vacher
Winterkind

Aldus Boek Compagnie

2017

De beelden van ons eigen universum blijven mij
altijd bij: het neersneeuwen van kersenbloesems
in de voorjaarswind, de lauwe geitenmelk, het
vleugelengeklapper van eenden die 's avonds
weerkeerden van de rivier.

— Valerius De Sadeleer, Sint-Martens-Latem

NOG MAAR NET HAD IK de beschutting van het bos achter me gelaten toen in het open veld de eerste sneeuw begon te vallen. Verderop bij een kale akker tegenover het oude jacht-slot vertraagde ik mijn pas om het tafereel gade te slaan op de gracht waar wat schaatsers in alle rust hun rondjes reden over het ijs, terwijl bekvechtende kraaien achter me driftig klapwiekend omhoogschoten om met veel drukte meteen ook weer neer te strijken. Genietend van de wind en de sneeuw die om me heen stoof, zag ik vlak onder mijn ogen een man voorbijkomen die zich had losgemaakt van de anderen, in wie ik ondanks zijn snelheid het maatje herkende uit mijn vroege schooljaren. Blij verrast bracht ik aarzelend mijn hand omhoog. Maar gefixeerd op het ijs en mogelijk verblind door de sneeuw verdween hij uit het zicht en loste op in het duister onder de boog van de slotbrug. Ik had het gevoel of hij me voorgoed in de steek liet en weg schaatste uit mijn leven. In feite waren we elkaar al veel eerder uit het oog verloren, een eeuwigheid geleden, bij mijn vertrek naar een kloosterschool, ver van het ouderlijk huis. Toen ik het daar voor gezien hield en weer terug thuiskwam, bleek hij te zijn verhuisd. We hadden twee volle schooljaren bij elkaar in de klas gezeten. Lichtelijk in verwarring bleef ik nog even in het zwarte gat onder de brug staren om schoorvoetend mijn winterse wandeling te

vervolgen, diep weggedoken in mijn jack, mijmerend hoe Ron als nieuwkomer, elf jaar oud, na de vakantie in de vijfde op onze school kwam en midden in de les door het Hoofd aan ons werd voorgesteld. Hij had een ruige kop met donker haar dat met een recht afgeknipte lok voor zijn ene oog hing. Binnen de schoolmuren viel hij nauwelijks op, daarbuiten was hij de bijdehante noorderling, geparachuteerd in de Brabantse til. Ron was enig kind, een jonge hond met weinig zitvlees, niet erg praktisch voor een zoon voorbestemd om ooit het werk op het kantoor van zijn vader over te nemen. Nadat hij bij een val uit een boom zijn enkel had verstuikt tooide hij zich graag met de koosnaam Wontolla de hinkende wolf. Hij had een zwak voor vogels en kende zelfs een paar roofvogels, waar hij wat vanaf wist. Op onze school was hij een vreemde eend in de roomse bijt, een heiden die mee naar de kerk ging en zich in de godsdienstles gedeisd hield, tenzij hij zich per ongeluk liet gaan of zich vergiste. De eenzame schaatser, met zijn ene hand op zijn rug, de andere bungelend langs zijn benen, doolde nog altijd rond in mijn hoofd toen ik tegen het eind van de dag thuiskwam, de sneeuw van me af schudde en geknield voor de open haard de brand stak in wat verfrommelde kranten en klein hakhout waarop ik een droog beukenstammetje legde waar het vuur zich gaandeweg in vastbeet terwijl ik wat brood at, kruimels en zaden bij elkaar veegde en uitstrooide in de sneeuw om onmiddellijk door hongerige kauwtjes te worden weggegrist. Ik merkte dat de schaatser me in de stemming bracht om naar de pen te grijpen in een eerste poging de herinneringen aan die verre jaren aan het papier toe te vertrouwen. Mijn geheugen aftastend naar versluierde beelden en gebeurtenissen uit die tijd drong de vraag zich op wat me toen bezighield en hoe het er op school en in het ouderlijk huis aan toe ging. Was

de hinkende wolf erin geslaagd slapend rijk te worden, daar blufte hij als lummel graag over. Wat was er van hem geworden? Hoe was zijn leven verlopen? Daar zou ik wel nooit achter komen. Tot in de kleine uren noteerde ik wat ik uit de diepe put van mijn geheugen naar boven wist te halen. Geen idee dat er in de nabije toekomst nog talloze uren en meerdere schriften zouden volgen, gifgroen, met slappe kافت, zoals ze door ons gebruikt werden in de dagen dat ik met Ron de schoolbank deelde en wij braaf onze kroontjespen in dezelfde bakelieten inktpot doopten en droog veegden aan dezelfde inktlap. Naarmate ik meer wist op te diepen, vochten de herinneringen feller om voorrang, vaak niet meer dan flarden uit kinderjaren die zover achter me lagen dat ik soms twijfelde of ik ze niet stiekem verzon. In de lange tijd dat ik een zwervend leven leidde en over de wereld reisde had ik er geen idee van en dacht ik er ook niet over na wat een rijkdom er besloten lag in het verleden, waarin de levenden en ook de doden een stem hadden, gevangenen wachtend op bevrijding uit de kluisters van de tijd. Nu mijn ouders en zoveel anderen er niet meer waren, voelde ik me uitgedaagd door een schim op het ijs die me verleidde terug te gaan naar de verloren jaren van mijn jeugd tegen het maagdelijk decor van mijn ingesneeuwde tuin, waar de heldere vrieslucht leek te kraken van de kou en de Vlaamse gaai die me nogal eens opzocht zich bij invallend duister nog even snel tegoed deed aan de verkruimelde stukjes walnoot die ik hem toewierp.

Als kind had ik nauwelijks enige belangstelling voor vogels en zag geen verschil tussen een kraai, een kauw, een mus of een merel, ongrijpbare luchtwezens die deel uitmaakten van de schimmige schaduwwereld van de achtertuin waar zwammen

en mossen gedijden, en de doornappel, de verschanste sluipmoordenaar met zijn stekelige zaadbollen. Niemand merkte de ongenode gast op behalve Treesje, mijn grootmoeder, die af en toe met de trein naar ons toe kwam en een paar dagen of langer bleef logeren. Zomaar ineens stond ze dan voor de deur met haar koffertje en haar brutaal keffende keeshond. De doornappel met zijn witte bloemkelken was volgens haar een gift van de wind die hem gezaaid had. Maar wie het waagde van het duivelse kruid te eten liep het risico waanzinnig te worden, of er in het ergste geval aan dood te gaan. En dan te bedenken dat vogels die de zaadjes argeloos oppikten na de maaltijd rustig weer het luchtruim kozen. Grootje kon het weten, ze was in haar jonge jaren water- en vuurvrouw geweest en kende de geneeskrachtige werking van kruiden. Ze vertelde me dat er in een ver verleden mensen waren geweest die de zwarte pitjes fijnstampten en mengden met smeugig spekvet dat ze onder hun oksels smeerden om in een roes te raken en fantastische droombeelden te zien, waarmee ze even konden ontsnappen aan de hardheid van hun dagelijks leven. Ik steeg in aanzien bij mijn maatje toen ik hem het verhaal vertelde van de doornappel met zijn bedwelmende werking. Volgens hem had ik kennis van dingen waar hij geen notie van had. Ik wist wel beter. Ron was tamelijk zelfverzekerd en had een praktische inslag maar ook een fantast. Ik vroeg hem een keer wat hij wilde worden.

‘Rijk,’ zei Ron.

‘En wat doe je daarvoor?’

‘Zo weinig mogelijk.’

Hij was hij ervan overtuigd dat het geld hem mettertijt vanzelf zou komen aanwaaien en had zelfs een plan bedacht hoe hij zijn denkbeeldig kapitaal kon laten groeien, met de bedoeling zijn vader als zakenman te overtreffen. Hij hoefde het

estafettestokje van de in zijn ogen door de tijd ingehaalde ouweheer maar over te nemen om een record neer te zetten. Ron was niet de enige die zijn fantasie de vrije loop liet. Al mijn klasgenoten hadden een uitgesproken karakter en een plan voor de toekomst. Ikzelf was een weinig praktische dagdromer, ontvankelijk voor taal en woorden, verzamelde zelfs woorden, en hield me graag bezig met schoonschrijven, monnikenwerk waar geen droog brood mee te verdienen viel, maar dat maakte me niet uit. Wat mijn pad kruiste probeerde ik op mijn manier in taal te vangen en er de gevoelswaarde van te peilen. Behalve ikzelf zat daar geen mens op te wachten, en al evenmin maakte het iemand iets uit dat ik al wat wist van de Franse taal en van Latijn, en een leerboekje Maleis had, cadeau gekregen van een jongen uit een Indische plantersfamilie, waar simpele verhalen-tjes in stonden. De openingszin *Mata pari sudah terbit* vond ik al meteen heel bijzonder, ook al betekende het niet meer dan dat de zon al op was, terwijl de held, een jongen van mijn leeftijd, nog in zijn bed lag. Eenmaal wakker kroop hij onder zijn klamboe uit en ging met zijn moeder en nog wat vrouwen van de kampong mee naar de sawah waar ze bloemen en vruchten neerlegden voor de godin van de rijst. Eén van mijn klasgenoten, een onverbeterlijke stotteraar, was voornemens om in het voetspoor van zijn vader voor dokter door te leren. Een ander, Rini Vonk, een onopvallende jongen, koos voor natuurkunde. Ik vroeg me wel eens af hoe dat kwam. Mogelijk was het de aanstekelijke manier waarop het Hoofd, een al wat oudere minderbroeder, er aandacht aan besteedde. Hij schetste op het bord de bouw van een atoom, goochelde met magneten en ijzervijlsel, leerde ons de verschijningsvormen van water en toonde op onverwacht spectaculaire wijze aan dat suiker brandbaar, zelfs explosief was. Dat bleek toen hij daar in de klas

een proef mee deed met een onverwachte afloop. De stofwolk vatte onmiddellijk vlam, een steekvlam, toen hij er een lucifer bij hield, en gaf een gore walm af die zich snel door het lokaal verspreidde. Gevangen in de dwangbuis van zijn soutane, bijna struikelend over zijn eigen benen, waggelde hij met zijn zakdoek voor zijn neus naar de ramen die hij woedend opengooide zodat de klas binnen de kortste keren onder grote hilariteit zat te klappertanden van de winterkou die bezit nam van het lokaal. Klasgenoot René Koenen kwam in karakter nog het meest overeen met mij. Afwachten en afstand bewaren, de kat uit de boom kijken. Hij hield van muziek en droomde ervan om zich later aan te melden bij de muziekschool. Zelf was ik er nog lang niet aan toe om ver vooruit te kijken en had niet de minste behoefte om in het voetspoor te treden van mijn vader. Het was al een hele opgaaft om Ron in zijn grilligheid bij te houden, laat staan te voldoen aan de eisen en wensen van het schoolhoofd of de verwachtingen van mijn ouweheer. Mijn toekomst bleef dan ook vooralsnog oningevuld. Maar ik had er geen last van en liet me simpelweg meevoeren op de trage stroom van de uren en de dagen.

Ron was rap van tong, gaf met een knipoog blijk van verstandhouding en liep op zwarte gymschoentjes. Ik had witte, maar vond die van hem mooier. Wanneer we er samen op uit trokken, liet hij het aan mij om te beslissen welke kant we op waaiden. Tot in de verre omtrek van de stad kende ik de weg en had overal rondgezworven. Hem maakte het niet uit of ik koos voor klein Zwitserland, de zandverstuivingen, of de hei bij de schietbaan, die we meden wanneer we in de verte geknetter hoorden van geweervuur, of in de bomen de rode vlaggen zagen wapperen. Of we liepen het hele eind naar het bosgebied

waar de laatste oorlogsdagen, in het groen verscholen, een radiopost van het ondergronds verzet stond. Van mijn ouweheer wist ik dat de mannen die de post bemanden waren verraden en in de vroege ochtend na een vuurgevecht door de Duitsers waren opgepakt om de dag daarop standrechtelijk gefusilleerd te worden. Ron was er diep van onder de indruk toen ik het hem jaren na de moordpartij vertelde, staand naast de berg puin die van het verwoeste boswachtershuis was overgebleven. Ik twijfelde er niet aan dat de zielen van deze oorlogshelden nog altijd in het doodstille bos in de omgeving van de ruïne ronddoelden, en zich overdag schuilhielden om tegen schemertijd fladderend als vleermuizen hun schuilplaats te zoeken we ons vermaak bij voorkeur in de legerdump in de binnenstad. Op weg erheen kwamen we langs de slagerswinkel van Jespers, waar boven de deur de kop hing van een os die schalks zijn tong naar ons uitstak. Tegen Kerst prijkte achter de winkelruit een grote schaal met zure zult in de vorm van een krib waar op wat stro een poppenkind lag, met eronder in letters van gestolde reuzel de tekst: Het kinneke Jezus is geboren bij Jespers in de zult, en daar ingeprikt het prijskaartje, twintig cent per ons. Een eind verderop in de straat schuifelden we in het legermagazijn naar binnen en scharrelden rond tussen afgedankte uniformen, hingen ransels op onze rug en vergaapten ons aan commandomessen en bajonetten. We pasten stoere soldatenkistjes, tuurden door veldkijkers en draaiden aan de zwengel van veldtelefoons. Eigenaar Maurice, een uit de vaart genomen marineman, wist wel dat we niks kochten en liet ons betijen maar werd laaiend enthousiast wanneer we hem discreet aanspraken over zijn marineverleden.

‘Ries,’ zei Ron dan, ‘vertel nog eens over de oorlog.’

En dan, als hij tijd had, schoven we bij hem aan achter de

veldtafel waarop een oude Remington stond en een volle asbak naast zijn pakje Javaanse Jongens. Maurice met zijn bruin verkleurde nicotinesnor ging volledig op in alles wat met het leger en de marine te maken had en wilde wel kwijt, zij het met enig gegrom en gepruttel, dat hij actief was geweest in het gevecht met de vijand. Hij had als we hem mochten geloven regelmatig de dood in de ogen gekeken, dikwijls kantje boord. Puttend uit eigen ervaring schotelde hij ons met verve de gruwelen en het onheil van de oorlog voor, maar kon daarna ook weer lyrisch uitweiden over de wat fraaiere kanten ervan, zoals kameraadschap, het door dik en dun. Om zijn relaas kracht bij te zetten haalde hij op een dag uit een ladekast zijn albums tevoorschijn. We herkenden hem op veel van de foto's maar wel in een wat jeugdiger uitvoering, zonder hangsnor, in militaire uitrusting en met een nog volle verwaaide haardos. Het waren plaatjes die duidelijk maakten dat hij werkelijk had deelgenomen aan de strijd in Normandië, en nog wel aan boord van een Nederlandse torpedobootjager die als onderdeel van een grote geallieerde vloot had meegedaan aan de inleidende beschietingen van de Franse kust waar de Duitsers zich in bunkers verschanst hadden, onderdeel van een vijfduizend kilometer lange verdedigingslinie, de Atlantikwall. 'Ik heb er nog een lastige schietdoofheid aan overgehouden. En een onderscheiding. Maar die zul je hier niet vinden. Die bewaar ik ergens anders. Een aandenken aan de val van het Duizendjarig Rijk. Duizend jaar, dat hadden ze gedacht, de smiechten, het werden er maar twaalf, jaren met veel ellende en veel doden. Toen was het afgelopen. In alle bescheidenheid mag ik wel een klein beetje trots zijn,' grinnikte hij, klapte zijn benzineaansteker open en stak de iets te groot uitgevallen vlam vlak langs zijn snor in een sjekkie dat hij ongemerkt gerold had, terwijl wij

hem met open mond aanstaarden. De rook uitblazend draaide hij zich om en wees naar de door zeewind verbleekte geuzenvlag achter hem aan de muur met daarop vastgeprikt zijn verzameling herdenkingsmedailles, zoals een serie Duitse IJzeren Kruisen en een Boheemse Adelskruis. Het mooiste attriboot in de winkel was geen militair uitrustingsstuk, het was een muts van beverbont, een davy crockett, die bij zijn jas aan een soort kapstok hing en, gealarmeerd door onze begerige blik, door hem scherp in de gaten werd gehouden. We wilden hem allebei graag hebben. De staart van de bever zat er nog aan. Maar Ries was onverbiddelijk: 'Geen sprake van, die houd ik voor mezelf. Je kunt hem van de winter in actie zien, wanneer ik er bij tien graden onder nul de straat mee op ga.' Onze monden vielen nog wat verder open toen bleek dat hij in zijn jongere jaren in Canada in het gezelschap van pelsjagers woeste rivieren was afgezakt in lichte kano's, beladen met vellen van otters en bevers, en 's avonds met zijn kameraden op de oever een kamp had opgeslagen om boven een open vuur het wild te roosteren dat ze geschoten hadden en er onder de blote sterrenhemel de nacht door te brengen. Niet te koop dus, die fraaie muts. Wel te koop waren de Zwitserse legermessen waar mijn maatje er één van had aangeschaft zodat hij zijn oude zakmes zonder spijt naar mij had kunnen doorschuiven. Maar thuis zomaar rondlopen met een mes op zak was in mijn geval uit den boze. Om te voorkomen dat iemand het mes tussen mijn kleren zou vinden, verstopte ik het in de in onbruik geraakte zinken wasteil die in het schuurtje doelloos aan een lange spijker hing. De teil had geschiedenis gemaakt. Aan het zink kleefden aardig wat herinneringen die te maken hadden met Moes die in de moeilijke oorlogsjaren, en ook daarna nog in deze teil de gezinswas had gedaan, in de zomer, maar ook hartje winter, op maandag,

de vaste wasdag, op de vroege ochtend in het donker buiten in de kou, of binnen in de keuken, waar het even hard vroom. Ze zocht met haar armen de warmte van het gloeiend hete sop om vervolgens met zachte hand de wringer op de bok in beweging te brengen en de dampende stukken textiel erdoor te draaien, die korte tijd later stijf bevroren aan de waslijn hingen, als planken schommelend in de wind. Zonder het te weten had Moes me op het idee gebracht om mijn mes in de teil te verbergen. Ze had er ooit het molentje in weggestopt dat ze in de oorlog gebruikte om lijnzaad te persen, voor de olie om mee te bakken en te braden. Bezit van zowel het vlaszaad als het molentje was verboden, en even strafbaar als het op voorraad hebben van graan. Ook dat hadden wij, door toedoen van mijn ondernemende ouweheer die op zijn strooptochten behalve vlaszaad, de tarwe in afgepaste hoeveelheden van het platteland in zijn fietstassen mee naar huis nam en op zolder bewaarde in oude theekisten met een exotische opdruk van Chinese karakters. Ik nam het mes mee wanneer ik op stap ging met Ron die nogal eens beschikte over kleingeld, waar hij moeiteloos aan kon komen. Bij hem thuis stond in de als kantoor ingerichte voorkamer op de schouw het spaarvarken van zijn moeder, een ijsskoude Haagse tante die me geen blik waardig keurde en me straal negeerde wanneer ik bij haar in de buurt kwam. De wraak was zoet. Het zwijntje zat tot aan zijn krulstaart vol klinkende zilveren guldens. Terwijl ik bij de deur op de uitkijk stond peuterde Ron met zijn mes de muntstukken één voor één uit de buik van het zwijntje, liet ze in de borstzak van zijn windjack glijden, en dan was het wegwezen, de straat op, naar de droge sloot onder de meidoornhaag achter de bakkerij om de hoek, waar we de buit eerlijk deelden. Onder zijn jack droeg Ron een korte manchester broek met tochtige

pijpen tot op zijn knieën. Het gebeurde dat hij bij de treurwilg aan de waterkant niet ver van ons huis zijn jongeheer uitliet, en terwijl hij snaaks zijn gulp open knoopte en over zijn schouder riep: 'Nou zeg, ik heb nou toch een stang zeik in mijn broek hangen, daar kan een aap aan turnen', waarna hij zijn water liet lopen en vergat zijn gulp dicht te knopen in de haast die hij had om zich met één hand aan de takken op te trekken en boven het water en de talud heen en weer te slingeren, terwijl hij met de andere hand probeerde zijn gulp dicht te knopen, zijn greep verloor en in het water viel. Krom van het lachen keken we toe hoe hij kletsnat de oever op kroop, overeind kwam en alsnog grinnikend zijn gulp dichtknoopte. Hij woonde een paar huizen bij ons vandaan. Het huis waar zijn ouders ingetrokken waren was tegen het eind van de oorlog getroffen door een granaatslag die de buitenmuur voor een deel had weggeslagen. Keuken en gang waren lange tijd de speelbal van weer en wind geweest, en iedereen kon er zo naar binnen lopen, maar niemand deed het. Met de geschiedenis van het huis wilde Ron niks te maken hebben, beweerde hij, maar toen hij van de inslag hoorde werd hij enthousiast. Dat had hij willen zien, dat gat. Maar de open wond was geheeld nog voor zijn ouders het huis betrokken dat in de oorlog de woning was geweest van de NSB'er Kompaan, de landverrader die niet alleen had geheeld met de vijand maar er ook nog mee in bed had gelegen, zijn wederhelft was een Duitse bij wie hij twee kinderen had, Dicky en Gretchen. In de loop van de tijd was mijn iets oudere broer een beetje bevriend geraakt met Dicky die regelmatig buiten op straat rondhing. Spelenderwijs waren ze samen bij ons in huis de trap naar de zolder op gelopen en via een spoor van muizenkeutels terechtgekomen bij de theekisten met de verboden tarwe en de beugelflessen met lijnzaadolie. In zijn on-

nozelheid had Dicky de ontdekking aan zijn vader doorverteld, waarna het gehersenspoelde edelgermaantje de dag daarna het gore lef had om zomaar ineens op straat naar mijn broer te roepen: 'Als ik later groot ben schieten wij jou en jouw vader lekker dood,' waarop mijn broer en wat vriendjes hem in zijn gezicht uitlachten, Dicky stampvoetend van woede achterlatend: 'Dat zal ik wel eens tegen Vati zeggen.' En dat deed hij, de daad bij het woord voegend. Het gevolg was dat kort na dit voorval twee mannen in zwartleren jassen voor de deur stonden op een tijdstip dat mijn vader weer eens de boer op was. Ze hadden de opdracht het huis te doorzoeken. Moes die opendeed durfde ze niet te weigeren. Maar de lange jassen vingen bot want mijn vader had uit voorzorg het graan in juten zakken overgeheveld, van de zolder gehaald en verstoppt onder de planken vloer van het door hem zelf getimmerde hok diep in de achtertuin waar later Keesje zou komen wonen, het varken dat door Moes als een huisdier gekamd, geborsteld en vertroeteld werd, en goed van haar te eten kreeg, en dan te bedenken dat mijn vader met het harteloze idee rondliep om Keesje zo gauw mogelijk vet te mesten en hem in hammen en koteletten om te zetten.

Vanaf die naargeestige zaterdagochtend kwamen Dicky en zijn mollige zusje er bij ons niet meer in. Bijkomend probleem was dat de pro-Duitse Kompaan bij hetzelfde politiecorps werkte als mijn ouwe, een collega dus, maar één die in het ga-reel liep van de Duitse bezetter. Moes verklaarde Gretchen voor onschuldig. Ze hield van het meisje, ook al was ze vlees en bloed van een Pruisische die wanneer ze haar kinderen binnenriep als een viswijf over straat schreeuwde: 'Gretchen, Dicky, hereinkommen! Sofort!' Bij het naderen van de geallieerden tegen het eind van de oorlog toen de grond te heet werd

onder hun voeten, wist zij met haar kinderen te ontkomen naar haar geboorteland terwijl haar kerel als collaborateur verdween achter Nederlandse tralies. Kompaan verdiende het gestraft te worden, al was het alleen al vanwege zijn optreden tegen mijn vader, over wiens rug hij had gemeend snel carrière te kunnen maken, waaruit blijkt hoe gevaarlijk het voor hem was in die dagen. Hij had gelukkig een hoop lef. De verdachtmakingen van Kompaan leidden ertoe dat mijn vader op de Ortskommandantur werd ontboden in het Oranjehotel tegenover het spoor. Hij ging er met lood in zijn schoenen naar toe en was uit angst zo onverstandig en onvoorzichtig om zijn dienstwapen in zijn zak te steken, een impulsieve daad, waar hij later spijt van kreeg. Hij deed het voor het geval hij naar kamp Vught zou worden gestuurd, *Konzentrationslager Herzogenbusch*, zoals hij het ss-kamp ook wel schamperend noemde, zich er terdege van bewust dat hij van zijn wapen feitelijk geen gebruik kon maken, dat zou zelfmoord zijn geweest. Hij wist waar het kamp lag en welke misdaden er begaan werden. Aan de voor hem vertrouwde streek rond het kamp had hij overigens veel goede herinneringen. Hij ging er in zijn kindertijd in de zomer met vriendjes heen om zich te vermaken in de bossen en het open natuurwater van de IJzeren Man. Hoewel mijn vader met de schrik vrijkwam was het verhoor voor hem aanleiding om een paar dagen uit het gezin te verdwijnen en als landarbeider op een afgelegen hoeve op Gageldonk bij een bevriende boer onder te duiken en met werk op het land de tijd te doden. Hoe hij dat klaarspeelde is een van de vele raadsels die het leven mijn ouweheer omgeven. Genoot hij bescherming van zijn superieuren? Strooide hij ze zand in de ogen? Wist hij zich met een smoesje uit de voeten te maken? Hij raapte zich hoe dan ook moedig bij elkaar en zette zijn

normale werkzaamheden kort daarop voort alsof er niets gebeurd was.

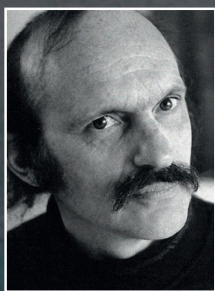
Nieuwsgierig geworden naar meer?
De boeken van Aldus Boek Compagnie
zijn verkrijgbaar in de boekhandel en via
www.aldus-boek-compagnie.nl

Winterkind is het verhaal van een inwijding, een fijnzinnige roman over een jongen die vanaf zijn twaalfde levensjaar wordt ingelijfd in de voor hem bizarre wereld van de volwassenen.

Hij voelt zich belaagd door zijn vader, rechercheur van politie, door het schoolhoofd, een tirannieke minderbroeder, en door een spieden-
de God voor wie hij zich niet kan verbergen, die zijn diepste roer-
sen kent en hem kan straffen. Men leert hem dat hij zich dienstbaar
moet opstellen, men wil hem bijgelovig houden en gedwee.

Vanzelfsprekend verzwijgt hij dat hij door het schoolhoofd wordt
geslagen en betast. Door een speling van het lot wordt dit school-
hoofd – dat zich aan zijn leerlingen, zijn ‘engelen’, vergrijpt – door
de rechercheur opgepakt en in hechtenis genomen.

Geleidelijk ontwaakt in de jongen een niet te stuiten opstandigheid
tegen het gezag van vader en schoolhoofd. Hij maakt zich los van
de opgelegde geloofsbeleving en ontworstelt zich aan de kostschool,
zodat hij eindelijk de richting op kan gaan van onbekrompen vrij-
heid en gedroomde eigenheid.

Robert Vacher zwierf jarenlang door Zuid-
oost-Azië en Afrika en verbleef regelmatig
in Frankrijk en Spanje. Hij schreef onder
meer de roman *Grensgebieden*, de reis-
roman *Spel van troost*, de verhalenbundel
Mochten alle mensen en publiceerde in
tijdschriften als *De Revisor*, *Maatstaf*,
Nieuw Vlaams Tijdschrift, *sic* en *Gierik*.

‘Een overtuigende en gedreven schrijver.’

Tom van Deel, TROUW

‘Een knappe stilist met mooie thema’s.’

PROVINCIALE ZEEUWSE COURANT

Aldus Boek Compagnie

ISBN 978-90-825011-3-1

9 789082 501131